

SADRŽAJ

Poziv na međunarodnu konferenciju AZTN-a 7. studenog 2018.

Provjeda ZNTP-a: pokrenuti upravni postupci

Margrethe Vestager o AZTN-u

U 2017. nastavljen trend rasta tržišta trgovine na malo

Bundeskartellamt kaznio medijsku grupaciju i njihove pravne zastupnike

Dansko tijelo zatražilo kaznenu prijavu protiv kartičara

Komisija bezuvjetno odobrila Shazam/Apple koncentraciju

Poziv na međunarodnu konferenciju AZTN-a 7. studenog 2018.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja organizira međunarodnu konferenciju pod nazivom: "Razmjena informacija među konkurentima, dogовори o cijenama ili elementima cijene – uloga strukovnih udruženja i komora".

Konferencija će se baviti aktualnim pitanjem nedozvoljene razmjene informacija o cijenama među konkurentima i uloge komora.

Cilj je konferencije upoznati sudionike (poslovnu zajednicu, odvjetnike, predstavnike pravosuđa, akademske zajed-

nice, komora i državne uprave) s razlikom između dozvoljene i nedozvoljene razmjene

poslovnih informacija među poduzetnicima koji su konkurenți s fokusom na dogovor

o pojedinom elementu cijene. Također će se posvetiti pažnja ulozi strukovnih udruženja u takvim zabranjenim dogovorima sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Konferencija se održava 7. studenog 2018. u prostorijama Hrvatske gospodarske komore, Rooseveltov trg 2, Zagreb. Potvrđeni su ugledni govornici iz Belgije, Italije i Turske.

Prijave za sudjelovanje primaju se na adresi konferencija2018@aztn.hr do 2. studenog 2018. a

Provedba ZNTP-a: pokrenuti upravljanje postupci

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je u okviru svojih ovlasti, po službenoj dužnosti, tijekom rujna 2018., pokrenula upravne postupke radi utvrđivanja nametanja nepošteneih trgovачkih praksi u lancu opskrbe hranom, protiv trgovачkih društava PLODINE d.d., ULTRA GROS d.o.o. i Lidl Hrvatska d.o.o.

k.d. Navedeni upravljanje postupci rezultati su analize ugovora tih društava s njihovim dobavljačima, u kojem je Agencija utvrdila postojanje nejasnih, odnosno spornih odredbi, što dovoljno ukazuje da postoje indicije za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti. U tim će upravnim postupcima Agencija ispitati sve

elemente koji se odnose na sadržaj i realizaciju predmetnih poslovnih odnosa.

Pri tome treba istaknuti kako samo pokretanje upravnog postupka protiv tih trgovaca ne znači nužno utvrđenje povrede ZNTP-a, već je Agencija obvezna u postupku utvrditi sve relevantne činjenice i okolnosti, odnosno

konkretnе dokaze koji potvrđuju indicije koje su bile razlog za pokretanje postupka. Na temelju konačno utvrđenog činjeničnog stanja, Agencija će u konkretnom predmetu donijeti meritornu odluku. Agencija će Odluku kojom okončava pojedini postupak u cijelosti objaviti na svojim mrežnim stranicama. a

Margrethe Vestager o AZTN-u

Margrethe Vestager, europska povjerenica za tržišno natjecanje, tijekom svog boravka u Hrvatskoj, u intervjuu za tjednik Lider u broju od 14. rujna 2018., osvrnula se na rad Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Na pitanje novinara kako je zadovoljna radom hrvatskog regulatora, odgovorila je:

"AZTN je aktivni član Europske mreže tijela za tržišno natjecanje i izvrsno surađujemo, i formalno i neformalno. Komisiji nisu poznate nikakve pritužbe ili optužbe o pogrešnoj primjeni pravila tržišnog natjecanja u Hrvatskoj". a

AZTN: ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA TRGOVINE NA MALO U 2017. U REPUBLICI HRVATSKOJ

U 2017. nastavljen trend rasta tržišta trgovine na malo

Trgovci ostvarili 35 milijardi kuna prihoda i rast od 3,2 posto, Konzum i dalje lider na nacionalnom tržištu, ispred Lidla i Kauflanda (Schwarz grupe)

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja provela je istraživanje tržišta distributivne trgovine mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2017.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 48 poduzetnika, koji po ostvarenim prihodima predstavljaju najznačajnije poduzetnike koji djeluju na mjerodavnom tržištu trgovine na malo mješovitom robom. U uzorku su četiri poduzetnika manje u odnosu na prethodnu 2016., a to su Billa d.o.o. i Kvarner Trgovine Punat d.o.o. koji su preuzeti od Sparu Hrvatska d.o.o., zatim Trgovine Krk d.d. dok B-Tex d.o.o. i Pušnjaka d.d. u stečaju nisu obavljali djelatnost maloprodaje mješovitom robom u 2017. U uzorak je dodan jedan poduzetnik - Lorenzo d.o.o. iz Paga, koji je 1. srpnja 2017. postao članicom Ultragros grupacije.

Istraživanjem nisu obuhvaćeni trgovci koji tu djelatnost obavljaju temeljem Zakona o obrtu,

**! 39 TRGOVACA
IMA RAST PRIHODA,
DOK IH 8 BILJEŽI
PAD**

niti prodajna mjesta čija primarna djelatnost nije prodaja prehrabnenih proizvoda, primjerice benzinske postaje ili drogerije te prodajna mjesta koja su specijalizirana za prodaju pojedine grupe prehrabnenih proizvoda (pekarnice, mesnice itd.). Poduzetnici obuhvaćeni istraživanjem u 2017. godini ostvarili su 35 milijardi kuna prihoda, što znači da je tržište trgovine na malo obilježio snažnije izražen trend rasta u odnosu na godinu ranije i to od 3,2 posto. Rast prihoda imao je 39 poduzetnik, dok ih je samo 8 zabilježilo pad.

**Preuzimanje prodajnih
mjesta od strane
konkurenata**

Djelatnost trgovine na malo mješovitom robom, pretežno

hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo obilježilo je jedno značajnije preuzimanje izravnog konkurenta na tržištu i to Bille od strane Spar-a.

Navedenim preuzimanjem Spar Hrvatska je preuzeo od Bille (članice Rewe Grupe) 62 prodajna mjesta, uključujući i logistički centar u Svetoj Heleni. Zanimljivo je da Spar nije zadražao sva prodajna mjesta Bille, već je određeni broj prodao drugim konkurentima.

Najveća dinamika na tržištu očitovala se u preuzimanjima na regionalnim razinama i to uglavnom manjih lokalnih trgovaca. Tako u promatranoj 2017. značajnu okolnost predstavlja preuzimanje Kvarner Punat Trgovine d.o.o. od strane lokalnog trgovca na malo Trgovina Krk.

Riječ je o ukupno 28 prodajnih mjesta (sva u Primorsko-goranskoj županiji). Također, Lonia d.d., Kutina je preuzela 13 prodajnih mjesta od malog lokalnog trgovca Vidović-Trgopromet d.o.o., Sesvete i to u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu, dok je sisački Mlin i pekare preuzeo 53 prodajnih mjesta od Metalija-Trans d.o.o., Požega.

Tri prodajna mjesta Puljanke d.d. u stečaju preuzeo je lokalni istarski trgovac La-vor Trade, dok je Gavranović d.o.o. preuzeo od Dinove-Dione d.o.o. jedno prodajno mjesto u Zagrebu. Studenac je preuzeo veći broj pro-

dajnih mjeseta od drugih manjih trgovaca, primjerice osam prodajnih mjeseta od poduzetnika Pe-kanović d.o.o. te jedno od Jyska u Gospiću, čime po prvi puta ima prodajno mjesto u Ličko senjskoj županiji.

Usporedbom podataka o broju prodajnih mjeseta za 2017. s onim za 2016., utvrđeno je da je određeni broj prodajnih mjeseta Konzuma zatvoren u 2017.

Ista prodajna mjeseta su preuzeli direktni konkurenti, primjerice poduzetnik Istarski supermarketi d.o.o. preuzeo je određeni broj prodajnih mjeseta u kojima

je ranije djelatnost maloprodaje obavljao Konzum d.d., a stvarni vlasnik-najmodavac je bila jedna druga pravna osoba.

Upravo zbog tih promjena neki su lokalni i regionalni trgovci (primjerice Trgovina Krk, Ribola, Istarski supermarketi) imali

nominalni rast prihoda zamjetno veći nego što je zabilježio jedan od trgovaca iz „Top 10 trgovaca“ (K.T.C.). Time je nastavljen pozitivan trend iz prethodnog razdoblja, prema kojem manji trgovci pokazuju „žilavost“ te uspjevaju rasti u konkurentskom okružju. To proizlazi iz pokazatelja trenda koncentriranosti tržišta.

Za razliku od prošlogodišnjeg istraživanja za 2016., kada je prvi put, nakon sedam godina, zabilježen blagi pad pokazatelja koncentriranosti tržišta temeljem ostvarenih tržišnih udjela prvih deset trgovaca na malo, u promatranoj 2017. bilježi se nepromijenjeni pokazatelj koncentriranosti tržišta, koji iznosi 82,2 posto, koliko je iznosio i u prethodnoj 2016. Ako se pak promatra prvih pet trgovaca na malo, rezultati istraživanja pokazuju kako pokazatelj koncentriranosti bilježi rast i to s 65,1 u prethodnoj 2016. na 66,2 u promatranoj 2017.

Konkretno, prvih pet poduzetnika drži nešto manje od dvije trećine, a prvih deset poduzetnika nešto više od četiri petine ukupnog tržišta. **Pokazatelji o jačanju rasta prihoda od maloprodaje ostvarenih u 2017., uzimajući istovremeno u obzir određeni rast parametara poput broja prodajnih mjeseta i broja prodajnih kvadrata, ukazuju na jačanje tržišnog natjecanja te posredno na pad cijena u malo-**

prodaji za krajnje potrošače.

10 najvećih

U 2017. prvih deset trgovaca na malo (Konzum, Lidl, Plodine, Kaufland, Spar, Tommy, Studenac, K.T.C., NTL, Lonia) imalo je zbirni prihod od 28,8 milijardi kuna, što u odnosu na 2016. nominalno predstavlja rast od 900 milijuna kuna, odnosno 3,2 posto.“ Poredak najvećih trgovaca u 2017. godini je drugačiji nego godinu ranije. Spar je prestigao Tommyja na 5. poziciji. Billu koju je preuzeo Spar nije ostvarila prihode maloprodaje u 2017. i posljedično više nije među deset najvećih trgovaca na malo, već je na desetoj poziciji Lonia. S obzirom na rezultate poslovanja, došlo je do promjena u visini tržišnih udjela pa je primjerice Konzum smanjio tržišni udio, dok su ostali trgovci poput Lidla, Kauflanda, Plodine, Tommyja i Studenca povečali tržišni udio. Osim toga, prva četiri trgovca (Konzum, Lidl, Plodine, Kaufland) bilježe dvoznamenkasti tržišni udjel veći od 10 posto, za razliku od prethodne 2016. kada su samo prva dva (Konzum, Lidl) bilježila tržišni udjel veći od 10 posto.

U Gradu Zagrebu i šest županija ostvareno dvije trećine ukupnog prihoda u maloprodaji

Kao i godinu ranije, najveći prihodi iz maloprodaje u 2017. godini ostvareni su u Gradu Zagrebu,

“TOP 10” NAJVEĆIH TRGOVACA

Prvih deset trgovaca na malo (Konzum, Lidl, Plodine, Kaufland, Spar, Tommy, Studenac, K.T.C., NTL, Lonia) u 2017. godini je imalo zbirni prihod od 28,8 milijardi kuna što u odnosu na 2016. nominalno predstavlja rast od 1,1 milijardi kuna odnosno 3,2 posto.

Trgovac

1. Konzum
2. Lidl
3. Plodine
4. Kaufland
5. Spar
6. Tommy
7. Studenac
8. K.T.C.
9. NTL
10. Lonia

Prvih 10 trgovaca:
Zbirno 38 trgovaca:

Tržišni udio u 2017. (u %)

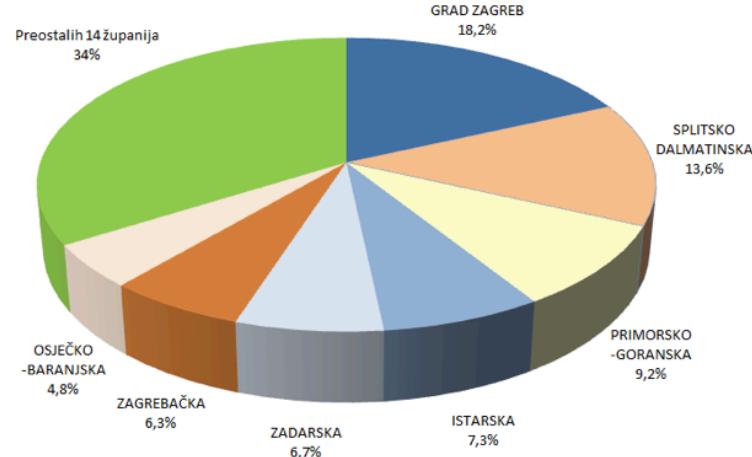
20 - 30
10 - 20
10 - 20
10 - 20
5 - 10
5 - 10
< 5
< 5
< 5
< 5
preko 80
manje od 20

Izvor: podaci pribavljeni od sudionika mjerodavnog tržišta;
obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

ukupno 18 posto, no bilježi se blagi pad udjela Grada Zagreba u ukupnom pokazatelju za Republiku Hrvatsku (svih 20 županija i Grad Zagreb). Visoke udjele u maloprodaji imaju još Splitsko-dalmatinska (13,6 posto), Primorsko-goranska (9,2 posto), Istarska (7,3 posto), Zadarska (6,7 posto; ujedno je prestigla Zagrebačku županiju), Zagrebačka (6,3 posto), i Osječko-baranjska županija (4,8 posto). Drugim riječima, u Gradu Zagrebu i navedenih šest županija ostvareno je dvije trećine od ukupnog prihoda u maloprodaji u Hrvatskoj u 2017., dok je u preostalih 14 županija ostvarena tek jedna trećina ukupnog prometa, istovjetno situaciji u prethodnoj 2016.

U Gradu Zagrebu, najvažnijem maloprodajnom tržištu u Hrvatskoj, ukupno ostvareni prihod kretao se na razini nešto manjoj od 6,4 milijardi kuna, ali je zabilježen blagi pad prihoda u odnosu na 2016. I dalje prvu poziciju drži Konzum, sa smanjenim prihodom i tržišnim udjelom, slijede Spar i Kaufland, koji imaju rast ova pokazatelja u odnosu na 2016. Nakon Zagreba, gradovi Rijeka, Split i Osijek su tri najznačajnija tržišta za maloprodaju u Hrvatskoj. U Splitu su prva tri trgovca zadržala pozicije. Tommy je zadržao prvu poziciju i povećao tržišni udjel. Konzum kao drugi trgovac bilježi negativan trend, odnosno smanjenje prihoda iz malopro-

Grafički prikaz strukture ukupno ostvarenog prihoda svih trgovaca na malo u 2017. po pojedinim županijama i Gradu Zagrebu

daje i tržišnog udjela, a Spar kao treći i Lidl kao četvrti bilježe rast prihoda iz maloprodaje i tržišnog udjela.

Plodine, kao lider u Gradu Rijeci ojačale su poziciju i povećale tržišni udjel. Lidl je na 2. poziciji prestigao Konzum i zabilježio rast prihoda iz maloprodaje i tržišnog udjela, za razliku od Konzuma koji je treći po snazi i bilježi negativan trend za ova pokazatelja.

Za razliku od Splita i Osijeka, u Rijeci je zabilježen blagi pad prihoda od maloprodaje. U Osijeku, Konzum je ostao i nadalje najveći trgovac na malo iako bilježi smanjenje prihoda iz maloprodaje i pad tržišnog udjela. Spar je napravio najveći pomak i s pete pozicije u 2016. došao na drugu poziciju iz razloga preuzimanja

! 185 NOVIH SAMOPOSLUГA U 2017.

dva prodajna mesta Bille. Treći je Kaufland.

Povećanje broja maloprodajnih mesta, najviše novih samoposluга

U odnosu na godinu ranije, poduzetnici u uzorku su povećali broj maloprodajnih mesta za dva posta (više je 109 prodajnih mesta). Za razliku od 2016., kada je bilo najviše novih malih prodavaonica, u 2017. najviše je bilo novih samoposluга (185), slijede tri supermarketa i dva hipermarketa.

Male prodavaonice, kao i kod prihoda, bilježe negativan trend te ih je ukupno 81 manje u odnosu na godinu prije. Što se tiče ukupne neto prodajne površine, ona se za sva četiri tipa prodajnog mješta povećala za 1,2 posto (u usporedbi s prethodnom 2016., za nešto manje od 17.000 kvadratnih metara). Najviše je rasla neto prodaja površina samoposluга (5 posto). Najveći udio u strukturi ukupne neto prodajne površine imaju i nadalje supermarketi (45 posto), slijede hipermarketi (25 posto) te samoposluge (22 posto), dok najmanji dio otpada na male prodavaonice (8 posto). Udio pojedinog tipa prodajnog mješta u ukupnoj neto prodajnoj površini svih prodajnih mješta promijenjen je u odnosu na prethodnu 2016., uz rast udjela samoposluга. Naime, u promatranoj 2017. udio neto prodajne površine svih samoposluga u ukupnoj neto prodajnoj površini svih prodajnih mješta iznosio je 22 posto, dok je u prethodnoj 2016. iznosio 21 posto. I nadalje izrazito dominira kupovina u prodajnim mještimi velikog formata u kojima je ostvareno 70 posto ukupnog prihoda. Tako je prodajom u supermarketima ostvareno 47 posto, a u hipermarketima 23 posto od ukupne prodaje. Uz manje oscilacije, riječ je o nastavku višegodišnjeg trenda. Međutim, za razliku od 2016., bilježi se negativan trend smanjenja prihoda u malim prodavaonicama, no opreza radi treba istaknuti da smanjenje pokazatelja prihoda za male prodavaonice može biti povezano s činjenicom kako je Konzum zatvorio više prodajnih mješta tog tipa, odnosno da je izšao iz najma tijekom 2017., a razumno je za pretpostaviti da su ista prodajna mješta bila određeni broj mjeseci zatvorena, sve do trenutka kad je ista prodajna mješta u najam uzeo drugi trgovac na malo i počeo poslovati, odnosno ostvarivati prihod maloprodaje. S druge strane, neki su poduzetnici prenamijenili ili povećali prodajna mješta (primjerice Lidl) ili smanjivali prodajnu površinu (primjerice Lonia i jedno prodajno mjesto Kaufland) pa tako dolazi do promjene tipa prodajnog mješta, a prema kojоj se određuje tip prodajnog mješta. Prihodi su rasli u tri tipa prodajnog mješta (od promatranih četiri), a najviše 7 posto, u samoposluгama, kojih je (prije put) i najviše u ukupnom broju prodajnih mješta. Supermarketi bilježe rast prihoda od 4 posto, a hipermarketi od 1 posto u odnosu na prethodnu 2016. Za razliku od 2016. kada je trend porasta prometa bio u prodavaonicama "u susjedstvu" (do 100 četvornih metara bez upotrebe potrošačkih košarica), u 2017. uočljiv je pad prihoda kao i opadanje neto prodajne površine i broja raspoloživih prodajnih mješta upravo u malim prodavaonicama. a

Bundeskartellamt kaznio medijsku grupaciju i njihove pravne zastupnike

Bundeskartellamt novčano je kaznio novinskog izdavača DuMont Mediengruppe sa 16 milijuna eura zbog zabranjenog sporazuma o podjeli tržista s konkurentskim poduzetnikom izdavačem Bonner General-Anzeiger Group. Odvjetničko društvo koje je kreiralo zabranjene sporazume također je kažnjeno. Bundeskartellamt je utvrdio kako su poduzetnici u razdoblju od 2000. do 2016. godine sporazumno smanjivali optjecaj tiskovina iz različitih područja grada Bonna i šire okolice zbog nanošenja štete konkurenциji. Poduzetnici su to postigli smanjenjem lokalnog izvješćivanja i isporukom svojih novina poštom, umjesto na kućna vrata. **a**

Dansko tijelo zatražilo kaznenu prijavu protiv kartičara

Dansko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja zatražilo je od tužiteljstva da podnese kaznenu prijavu protiv poduzetnika u sektoru kartičnog poslovanja Teller, sada poznatog kao Net, zbog zlouporebe vladajućeg položaja.

Dansko tijelo smatra da je poduzetnik Teller zloupotrobo položaj najvećeg međunarodnog servisa za kartično poslovanje u Danskoj od 2012. do 2016. godine, dogovarajući popuste i odredbe o isključivosti u ugovorima s nekim od svojih najvećih klijenata, što je dovelo do povrede tržišnog natjecanja. Poduzetnik Teller nije podnio nikakav dokaz danskom tijelu za tržišno natjecanje kako bi opravdao ono što je tijelo utvrdilo kao nezakonite popuste. **a**

Komisija bezuvjetno odobrila Shazam/Apple koncentraciju

Europska komisija bezuvjetno je odobrila koncentraciju poduzetnika Apple i poduzetnika Shazam nakon ocjene dopuštenosti koncentracije na drugoj razini. Komisija je utvrdila da koncentracija neće imati negativan utjecaj na tržišno natjecanje u najvećem dijelu Europskog gospodarskog prostora (EEA).

Nakon preporuka sedam nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, koncentracija je u ožujku prijavljena Komisiji koja je pokrenula temeljitu istragu zbog jakog položaja Shazama na tržištu aplikacija za prepoznavanje glazbe i položaja Applea na tržištu glazbenih usluga. Komisija je utvrdila da je poduzetnik Apple Music drugi po veličini glazbeni servis u Europi, nakon poduzetnika Spotify, a poduzetnik Shazam nudi vodeću aplikaciju za prepoznavanje glazbe. **a**

Odluke AZTN-a objavljene u srpnju/kolovozu 2018.

- [TRIGLAV INT. HOLDINŠKA DRUŽBA d.d., Ljubljana, Slovenija i RAIFFEISEN MIROVINSKO OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO d.d., Zagreb - Tržišno natjecanje, Ocjena dopuštenosti koncentracije na I. razini](#)
- [RWE Hrvatska d.o.o., Zagreb i energija d.o.o., Zagreb \(dio HT Grupe\) - Tržišno natjecanje, Ocjena dopuštenosti koncentracije na I. razini](#)
- [ARH CEE HOLDING d.o.o., Zagreb i Studenac d.o.o., Omiš - Tržišno natjecanje, Ocjena dopuštenosti koncentracije na I. razini](#)
- [Ministarstvo zaštite okoliša i energetike - Prijedlog iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetskoj učinkovitosti - Tržišno natjecanje, Mišljenje](#)
- [Ministarstvo zdravstva – Nacrt prijedloga Zakona o provedbi Uredbe \(EU\) br. 536/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kliničkim ispitivanjima lijekova za primjenu kod ljudi te stavljanju izvan snage Direktive 2001/20/EZ - Tržišno natjecanje, Mišljenje](#)
- [Državna geodetska uprava – Nacrt Konačnog prijedloga Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina - Tržišno natjecanje, Mišljenje](#)
- [Ministarstvo zaštite okoliša i energetike – Prijedlog Iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji - Tržišno natjecanje, Mišljenje](#)